

การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

TRANSFORMATIONAL MANAGEMENT OF SMALL PRIMARY SCHOOLS UNDER PRIMARY EDUCATION SERVICE AREAS OFFICE

สุทธยา มีเฟื่อง¹, และภิรมณ์ จันทรโนทัย²

Sutthay Meefuang¹, and Pirom Junnothai²

*Corresponding author Email : PIROM8948@hotmail.com

(Received : January 9, 2020 ; Revised : February 15, 2020 ; Accepted : March 20, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 390 คน ได้มาโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประชากร จำนวน 15,148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารการเปลี่ยนแปลง, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study of the conditions in transformational management of small primary schools under Primary Educational Service Areas Office and 2) to comparison of the conditions in transformational management of small primary schools under Primary Educational Service Areas Office the decomposition for education and work experience. The sample of this study consisted of administrators under Primary Educational Service Areas Office of 390 people by using multistage random sampling from a population of 15,148 people. The tool used in research was a five-rating scale questionnaire with the reliability level at 0.97. The data analysis were analyzed by using a computer program.

¹ครูชำนาญการ โรงเรียนพิบูลสงครามเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, Professional Level Teachers; Phibun Songkhro 1 School, The Lopburi Primary Educational Service Areas Office 1

²อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลสงครามเขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, Former director of Phibun Songkhro 1 School, The Lopburi Primary Educational Service Areas Office 1

The results were as follows: 1) The transformational management of small schools under Primary Educational Service Areas Office in overall very good, 2) The results of the comparison executives with a higher education bachelor degree, condition in transformational management of small primary schools in overall higher than executive has undergone a bachelor degree significant statistical level .05 and executives with experience of working are different, a condition transformational management of small primary schools as a whole is not difference.

Keywords : The Transformational Management, Primary Educational Service Areas Office

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวว่า การศึกษาหมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหมวด 1 มาตรา 6 คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 24 (3) กำหนดว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะและกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยกำหนดไว้ในหลักการ ข้อ 3 คือ ส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

แผนการศึกษาชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ให้ความสำคัญกับการนำแผนสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่เน้นเป้าหมาย 3 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้กำหนดระยะเวลาดำเนินงานบริหารแผนสู่การปฏิบัติเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 แผนงานริบด่วน ระหว่างปี 2552-2554 ให้เร่งดำเนินการตามข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยให้มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาตามประเด็นเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ 1) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) แผนขยายโอกาสทางการศึกษา และ 3) แผนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา รวมทั้งควรมีการสร้างกลไกเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2552-2559 ให้เร่งดำเนินการตามนโยบายทั้ง 14 ด้านให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ เมื่อสิ้นสุดระยะที่ 1 และระยะที่ 2 รวมทั้งการเตรียมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ต่อไป

การจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่ท้าทายผู้บริหารการศึกษาในทุกยุคสมัย กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบว่าอัตราการเกิดของประชากรได้ลดลงตามลำดับ ได้ส่งผลให้จำนวนประชากรในวัยประถมศึกษา (6-12 ปี) ลดลง ซึ่งพบว่า ในช่วงปี 2545 - 2549 ลดลงจาก 55,792,636 คน เหลือ 55,505,594 คน ซึ่งลดลงถึง 287,042 คน คิดเป็นร้อยละ 4.96 ประกอบกับอัตราการย้ายของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง มีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงทำให้นักเรียนที่เป็นตัวบ่อนให้แก่

โรงเรียนประถมศึกษาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ 60,000 กว่าโรงเรียนลดลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) ทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนมากถึง 15,418 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) ทั้งนี้ สพฐ. เตรียมที่จะทบทวนการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 40 คน ซึ่งมีทั้งหมด 3,389 โรงเรียน โดยจะพยายามยุบรวมหรือยกเลิกบางแห่งที่ไม่มีความจำเป็นแล้ว เพื่อไม่ให้โรงเรียนในกลุ่มนี้เป็นภาระทางงบประมาณและบุคลากรต่อไป แต่ไม่คิดปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาแต่อย่างใด การมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากทำให้การจัดการศึกษาไม่สามารถสะท้อนคุณภาพและประสิทธิภาพได้เพียงพอ ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะปัญหาด้านการบริหาร พบว่า การจัดการศึกษาในอดีต รัฐบาลมุ่งเน้นการจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ที่มีประชากรอาศัยอยู่ เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้นักเรียนทุกคนได้เข้าเรียน แต่ในปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวลดลง ประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คน สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่ง ที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ห่างไกลความเจริญ พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนลักษณะดังกล่าว มีปัญหาในการเดินทางไปเรียน ทั้งโรงเรียนยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งมีบริบทที่ต่างไปจากโรงเรียนอื่นๆ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษาอย่างไม่เป็นที่น่าพอใจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ในยุคปัจจุบัน “การเปลี่ยนแปลง” เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น และเน้นความหมายของการเปลี่ยนแปลงในฐานะที่เป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่างไปจากสภาพการณ์เดิมซึ่งสามารถกำหนดล่วงหน้า และสามารถจัดการหรือควบคุมให้เกิดผลหรือดำเนินไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ (มานิต ศุทธสกุล, 2546) การเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นสากลที่เกิดขึ้นกับองค์กร ไม่มีองค์กรไหนรอดพ้นได้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงและยังสามารถกล่าวอีกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสำคัญต่อการอยู่รอดขององค์กรระยะยาว (จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เชรนนท์, 2549) ในการที่องค์กรจะดำเนินต่อไปในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น ไม่อาจปฏิเสธการปรับเปลี่ยนองค์กรได้ และเมื่อจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในองค์กรจะปล่อยให้เกิดขึ้นโดยไม่มีการบริหารจัดการก็คงเป็นเรื่องที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อองค์กรและบุคลากร ดังนั้นการบริหารจัดการกับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสนับสนุนให้การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในองค์กรนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและก่อความยากลำบากให้กับบุคลากรจะเป็นผลให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (มานิต ศุทธสกุล, 2546)

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต ตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดจะต้องมีการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลหลักที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ปล่อยให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่จะพัฒนากลยุทธ์เพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลง (Grove, 1997) นั่นคือผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพิจารณาผลงานที่ต้องการให้เกิดขึ้น และผลงานที่ปฏิบัติได้ในปัจจุบัน เพื่อหาทางให้ได้ผลงานเป็นไปตามที่ต้องการให้มากที่สุดในอนาคต โดยมีการวางแผนการเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ใครทำ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวิธีการปฏิบัติจากปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ต้องการ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนจึงมีความสำคัญ และความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับปรุง

ความสามารถในการทำงานเป็นทีม เปลี่ยนค่านิยมและเจตคติที่ไม่เหมาะสมของบุคลากรองค์กร สร้างความเข้าใจอันดีทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ต่อองค์กรโดยรวม

ด้วยเหตุนี้การศึกษาสภาพของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อระบบการศึกษาของชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมมุติฐานงานวิจัย

1. การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีสภาพความเหมาะสมในระดับมาก
2. สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการ คือ

1.1 ศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก และศึกษา ทฤษฎี เอกสาร ตำราทางวิชาการ วารสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดของ Kotter & Cohen (2002) เป็นหลัก

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จากหน่วยงานการศึกษา และโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ จำนวน 9 คน เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.3 กำหนดองค์ประกอบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยสังเคราะห์จากข้อ 1.1 และข้อ 1.2

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการ คือ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั่วประเทศ ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 15,148 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 390 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำแนกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลง ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีค่า IOC = 0.8 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.97

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการจะวัดนำมาพัฒนาแบบสอบถาม เพื่อให้เหมาะกับบริบทการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ กรณีตัวแปรที่มีผู้ทำการพัฒนาเครื่องมือวัดและทดลองใช้มาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อความในเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษา แล้วนำข้อคำถามที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วพร้อมสรุปย่อโครงร่างวิทยานิพนธ์ โครงสร้างของแบบสอบถาม แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษาทั้งหมด จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ที่เกี่ยวข้องกับความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ความถูกต้องชัดเจนของภาษา และข้อเสนอแนะต่างๆ เพิ่มเติมโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีความเห็นสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80–1.00

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามฉบับร่างจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการหรือวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ 0.97

สำหรับการแปลความหมายของแบบสอบถามการตรวจสอบ ตัวบ่งชี้การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ไว้ คือ (Best, 1977)

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	ระดับความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	ระดับความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	ระดับความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนจำนวน 390 คน ทางไปรษณีย์ และการเก็บรวบรวมกลับคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. สร้างความตระหนักรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยเร็ว
2. สร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง
3. กำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสม
4. สื่อสารวิสัยทัศน์นั้นแก่คนในองค์กร
5. จัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง
6. สร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น
7. ดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง
8. รักษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้คงอยู่
9. ภาวะความเป็นผู้นำ

2. ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (100)
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี	170	43.59
ปริญญาตรีขึ้นไป	220	56.41
รวม	390	100
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 15 ปี	204	52.31
ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	186	47.69
รวม	390	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรีขึ้นไป มีจำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 56.41 ส่วนต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 43.59 ในด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 52.31 ส่วนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.69

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการบริหารการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

การบริหารการเปลี่ยนแปลง	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การสร้างความตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยเร็ว	4.38	0.43	มาก
2. การสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.37	0.42	มาก
3. การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสม	4.34	0.48	มาก
4. การสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นแก่คนในองค์กร	4.32	0.50	มาก
5. การจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง	4.34	0.53	มาก
6. การสร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น	4.27	0.51	มาก
7. การดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.51	มาก
8. การรักษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้คงอยู่	4.34	0.49	มาก
9. ภาวะความเป็นผู้นำ	4.45	0.48	มาก
รวม	4.36	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ภาวะความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.48) และองค์ประกอบอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ การดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.51) การสร้างความตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยเร็ว ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การสร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.51)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารการเปลี่ยนแปลง	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				t	Sig
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีขึ้นไป			
	และปริญญาตรี					
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การสร้างความตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จะต้องทำโดยเร็ว	4.37	0.45	4.39	0.41	0.41	.67
การสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.32	0.43	4.42	0.40	2.22*	.03
การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสม	4.28	0.49	4.38	0.46	2.09*	.04
การสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นแก่คนในองค์กร	4.28	0.54	4.36	0.46	1.39	.16
การขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง	4.27	0.55	4.40	0.50	2.25*	.02
การสร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น	4.25	0.50	4.29	0.52	0.76	.44
การดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.53	4.48	0.45	2.01*	.04
การรักษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้คงอยู่	4.27	0.49	4.39	0.49	2.17*	.03
ภาวะความเป็นผู้นำ	4.36	0.56	4.49	0.46	2.40*	.02
รวม	4.31	0.40	4.40	0.39	2.14*	.03

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารการเปลี่ยนแปลง	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				t	Sig
	ต่ำกว่า 15 ปี		ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การสร้างความตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จะต้องทำโดยเร็ว	4.40	0.42	4.36	0.44	0.97	.33
การสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.38	0.39	4.36	0.44	0.39	.69
การกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสม	4.34	0.46	4.34	0.50	0.02	.98
การสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นแก่คนในองค์กร	4.35	0.51	4.31	0.49	0.66	.50
การขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง	4.33	0.52	4.36	0.54	0.44	.66

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารการเปลี่ยนแปลง	ระดับการปฏิบัติ / ความคิดเห็น				t	Sig
	ต่ำกว่า 15 ปี		ตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การสร้างประสิทธิผลให้เกิดขึ้นในเวลาอันสั้น	4.27	0.51	4.28	0.52	0.13	.89
การดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง	4.42	0.50	4.46	0.47	0.86	.38
การรักษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นให้คงอยู่	4.31	0.49	4.37	0.50	1.07	.28
ภาวะความเป็นผู้นำ	4.38	0.57	4.50	0.43	2.29*	.02
รวม	4.35	0.39	4.37	0.41	0.42	.67

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

1.1 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรีขึ้นไป และในด้านประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งการศึกษาและประสบการณ์การทำงานในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่งผลให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็กสูงขึ้น

1.2 ผลการพิจารณาสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นรายองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะความเป็นผู้นำ แสดงว่า โรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ และเน้นความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งควรสร้างความยิ่งใหญ่ให้กับองค์กรได้อย่างยาวนานมากกว่า การหวังผลระยะสั้น และคุณสมบัติของภาวะความเป็นผู้นำที่สำคัญคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะทางการบริหาร คือ เป็นนักคิดเชิงกลยุทธ์ เป็นนักวางแผนงานและโครงการต่างๆ เป็นนักตัดสินใจและแก้ปัญหา เป็นผู้เข้าใจการจัดองค์กร และการจัดรูปร่าง เป็นผู้มีศิลปะในการจูงใจและลดกระแส

ความขัดแย้งและการต่อต้าน จึงจะทำให้การบริหารการเปลี่ยนแปลงประสบผลสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับสมบรูณ์ นนทสกุล (2548) ที่กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนให้การเปลี่ยนแปลงสำเร็จ ประกอบด้วย การพัฒนาระบบสารสนเทศ ครู บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ยึดแนวทางประชาธิปไตย การบริหารองค์กรที่ทันสมัย มีคุณธรรมและจริยธรรม มีทักษะในการประสานงาน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบกับคำกล่าวของชิตชนก ศุภาโรตม (2550) ที่ได้กล่าวว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่มีคุณสมบัติสำคัญ คือ แสดงวิสัยทัศน์ให้เห็นถึงความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ริเริ่มการเปลี่ยนแปลง โดยใช้ความเป็นผู้รู้ผู้ชำนาญการ และสร้างการรับรู้และอธิบายถึงผลดีผลเสียจากการเปลี่ยนแปลง คูณซ์ โอดอนเนล และเวียร์ริช (Koontz, O'Donnell & Weihrich, 1996) ได้เสนอความคิดว่า ทักษะของภาวะความเป็นผู้นำจะต้องประกอบไปด้วย ความสามารถในการใช้อำนาจ (Power) ความเข้าใจในธรรมชาติของคนในด้านความต้องการของมนุษย์ และความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชาทำงานด้วยความเต็มใจ

2. จากผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีสภาพการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ดังนี้

2.1 การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี แสดงว่าผลของระดับการศึกษาที่มีความสำคัญโดยเป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้ และความสามารถในการดำเนินการบริหารการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้ดี และมีภาวะความเป็นผู้นำสูง การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารโรงเรียนการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพของบุคลากรและแสดงถึงการมีประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และยังต้องยึดเป้าหมายของนโยบายของหน่วยงาน และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วย สอดคล้องกับคอสเตอร์ (Coster, 2000) ที่ศึกษา เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลต่อการบูรณาการในพื้นที่ห่างไกล พบว่า การบูรณาการเอาเทคโนโลยีเข้าสนับสนุนการประกันคุณภาพในโรงเรียนก่อให้เกิดความร่วมมือและร่วมกันทำงานในโรงเรียนห่างไกลมากขึ้น คณะกรรมการและผู้บริหารโรงเรียนมีความร่วมมือในการแสวงหาการประกันคุณภาพ และสอดคล้องกับอุดม ธารณะ (2553 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทในการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รองลงมาคือ ด้านบทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านบทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการบริหาร ขนาดของสถานศึกษา และการผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางการบริหาร พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประสิทธิภาพในการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการบริหารการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การใช้ประสบการณ์ของผู้บริหารต้องมีความหลากหลาย เพื่อสามารถนำโรงเรียนสู่เป้าหมายการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยกันทั้งนั้นไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ดังนั้นในการพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จึงควรพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบไปใช้ทั้งหมด หรืออาจเริ่มต้นจากการนำองค์ประกอบบางองค์ประกอบไปใช้ก่อน เช่น ภาวะความเป็นผู้นำ เพราะองค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรก การบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็กเป็นสิ่งที่สำคัญ โรงเรียนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับการบริหารทั้งสิ้น จุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ คุณธรรม และคุณสมบัติเฉพาะ ลักษณะของการบริหารจึงเป็นเครื่องมือที่ควบคุมและกว้างขวางมาก การที่จะทำให้จุดมุ่งหมายดังกล่าวประสบความสำเร็จได้ไม่ใช่เรื่องง่าย ความสลับ ซับซ้อนและความละเอียดประณีตในเนื้อหาวิชาต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารน่าจะวางแผนทางปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งอาจจะแตกต่างจากแนวคิดของผู้ปฏิบัติการสอนในแต่ละสาระวิชา สอดคล้องกับกิมดา วาจาสัตย์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลาง ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น และผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย มีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก จึงควรพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ ไปใช้ทั้งหมดหรืออาจเริ่มต้นจากการนำองค์ประกอบบางองค์ประกอบไปใช้ก่อน เช่น การสร้างความตระหนักว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ต้องทำโดยเร็ว และการสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะทั้งสององค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับแรก

2. หน่วยงานทางการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างๆ สามารถนำผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการตรวจสอบ ประเมินเพื่อการพัฒนาการบริหารโรงเรียนในสังกัดของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็ก นอกเหนือจากองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบนี้

2. ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนขนาดเล็กกับสถานศึกษาในขนาดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กิมดา วาจาสัตย์. (2550). ปัญหาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินตนา บุญบังการ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์. (2549). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : เอ็กเปอร์เน็ท.
- ชิดชนก ศุภโรตม. (2550). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่โรงเรียน ICT สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มานิต ศุภสกุล. (2546). การบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมในการเปลี่ยนแปลง. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมองค์กรและการจัดการการตลาด. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สมบุรณ์ นนทสกุล. (2548). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

ปี 2551 – 2553. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). ตารางจำนวนโรงเรียน นักเรียน ครู และห้องเรียน สังกัด

สพฐ. ปีการศึกษา 2557. [Online]. Available : <http://www.bopp-obec.info/home>.

[2558, มิถุนายน 1].

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

อุดม ธารณะ. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

เป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

Best, John w. (1977). **Research in Education**. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc.

Coster, Uan Philip David Adria. (2000). **School Accreditation : Towards an Integrated Approach**

in Remete District. [Online]. Available : <https://s3.amazonaws.com/academia.edu>.

documents/45781865. [2015, July 1].

Grove, Karen Sue. (1997). **Architecture for a Resilient Organization: Survive, Grow**

And Prosper in a Downsized Environment. . [Online]. Available : www.UMI/Dissertation.

[2015, July 1].

Kotter, J.P. & Cohen, D. S. (2002). **The Heart of Change**. Boston, Massachusetts : Harvard

Business School Press.

Koontz Harold, O'Donnell Cyril & Heinz Weihrich. (1996). **Management**. New York : Prentice Hall Inc.